

Царук Н. Г.

*кандидат економічних наук, доцент,
декан факультету економіки, менеджменту та логістики
Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів
і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

Tsaruk Nataliya

*Candidate of Economic Sciences, Assistant Professor,
Dean of the Faculty of Economics, Management and Logistics
«Nizhyn Agrotechnical Institute» Separated Unit of National University
of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ТА СКЛАДНИКИ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ БУХГАЛТЕРА

Анотація. Цифрова грамотність в умовах стрімкої діджиталізації управлінських процесів стала незамінним складником професійної кваліфікації працівників фінансово-економічної сфери. Для бухгалтера навички використання цифрових технологій є особливо важливими з огляду на необхідність збору й обробки великих інформаційних масивів. Статтю присвячено визначенню передумов та чинників, що зумовили розвиток цифрової грамотності бухгалтера, а також розкриттю навичок, що характеризують її зміст. Визначено, що цифрова грамотність бухгалтера як професійний навик формувалася поступово з упровадженням технологій з обліку та управління – від автоматизації окремих процесів до впровадження корпоративних систем управління підприємством. Доведено, що розвиток цифрової грамотності визначає низка чинників-каталізаторів, серед яких: поява Інтернету, поява нових каналів комунікації, збільшення частки віртуальної економіки, глобалізація економіки, діджиталізація управлінських процесів, карантинні обмеження. Розкрито рівні цифрової грамотності працівників фінансово-економічної сфери. Проведено детальний аналіз навичок, що формують цифрову грамотність бухгалтера.

Ключові слова: цифрова грамотність, кваліфікація бухгалтера, діджиталізація управлінських процесів, обліково-аналітичні процедури, освіта бухгалтера.

Вступ та постановка проблеми. Пандемія COVID-19 принесла масштабні зміни в життя як окремих людей, так і всього суспільства. Карантин вплинув не лише особисте життя індивідів, а й на функціонування галузей економіки, провадження господарської діяльності підприємств, реалізацію професійних обов'язків працівниками різних професій. Рік життя в умовах карантинних обмежень уже означив тренди розвитку майбутнього окремих галузей економіки та окремих професій.

Якщо раніше деякі дослідники скептично оцінювали майбутнє професії бухгалтера, натякаючи за його заміщення штучним інтелектом, то сьогодні стає очевидним, що бухгалтер був і буде незамінним працівником у сфері цифрової економіки, проте основою його професійних навичок стане цифрова грамотність (Digital Literacy). Такий тренд вже сьогодні знаходить своє відображення у результатах наукових досліджень по всьому світу, освітньо-навчальних програмах, курсах підвищення кваліфікації і, що більш важливо, у запитах роботодавців, які, орієнтуючись на інновації, оцінюють потенціал людського капіталу з позиції завтрашнього дня.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх років у дослідженнях зарубіжних учених цифрова грамотність розглядається як складник підвищення якості навчання студентів та формування кадрового потенціалу компаній. С. Лестарі та А. Сантосо (S. Lestari & A. Santoso) виділяють три види грамотності в епоху Четвертої промислової революції: цифрову, технологічну та людську. Дослідники на основі анкетування 100 студентів оцінили, як ці види грамотності стимулюють студентів до здобуття бухгалтерської освіти [1].

Г. Стонер (G. Stoner) провів 10-річне дослідження того, як IT-навички студентів, які вони отримали до початку навчання в університеті, змінюються в процесі навчання за професією бухгалтера. Дослідник зазначає, що викла-

дач повинен урахувати характер цих змін, щоб краще організувати навчальний процес [2].

Керуючий директор із питань навчання, освіти та досліджень Асоціації професійних бухгалтерів з управлінського обліку (CGMA) А. Ной (A. Noah) у Доповіді щодо майбутнього фінансових фахівців у цифрову епоху [3] визначає три головні тези щодо цифрової грамотності: цифрові технології є рушієм змін у сфері фінансів та обліку; такі технології дають змогу створювати вартість; фінансові фахівці (зокрема, бухгалтери) повинні розвивати свої навички.

У публікаціях українських дослідників фрагментарно зустрічаються думки щодо підготовки студентів, ролі бухгалтера у цифровій економіці, можливостей його взаємодії з представниками інших професій чи перейняття частини їхніх функціональних обов'язків.

Зокрема, В.М. Жук, Є.Ю. Попко та Ю.Л. Шендерівська зазначають, що «бухгалтерський облік завжди формував цифрову інформацію, але цифровим продуктом (товаром) вона стає у цифровій економіці. Економіці, у якій цей продукт потрібний особливим стейкхолдерам – цифровим платформам і базам даних. Останні тепер будуть формувати нову цифрову сутність соціально-економічного простору, цифрове мислення людей у ньому, цифрове управління бізнесом і державою... Отже, у природі обліково-інформаційного продукту у цифровому світі будуть усе ті ж технологічні й біхевіристичні аспекти, тільки на вищому рівні спіралі розвитку. Відповідно, фахівець нашої професії (тобто бухгалтер. – *Прим. авт.*) в умовах цифрових технологій та діджиталізації впливатиме на якість продукту» [4, с. 42]. Дослідники вважають, що саме із цієї причини зростають вимоги до професійності бухгалтера. Зазначимо, що у цій публікації хоча й відзначається тренд ширшого набуття бухгалтером знань цифрових технологій, проте відсутня конкретизація, які саме знання формують цифрову грамотність таких фахівців.

Вирішенню проблем вузівської підготовки бухгалтерів цифрової епохи присвячене дослідження Н.А. Канцелал [5]. У даній публікації робиться акцент на розвитку професійних навиків для чіткої ідентифікації об'єктів обліку у цифровій економіці, а не на цифровій грамотності бухгалтера без якої, на нашу думку, реалізація процесу самого обліку таких об'єктів буде малоефективною.

Дослідженню впровадження цифрової грамотності, цифрової культури в умовах формування фахових компетенцій сучасного бухгалтера і майбутніх змін даної професії присвячено публікацію М. Кулинич, А. Шворака, Л. Жиленко. Дослідники вважають, що через десять років бухгалтером називатимуть лише висококваліфікованого фахівця, консультанта щодо обліку, чия робота полягатиме в розробленні і коригуванні правил для програми, складанні вказівок, як обробляти вхідні дані, щоб підсумок відповідав вимогам як внутрішніх, так і зовнішніх регламентів і стандартів [6, с. 221].

Метою публікації І. Струтинської є розкриття змісту та особливостей упровадження концепції цифрових компетентностей. Дослідниця провела аналіз «рамки цифрової компетентності» та розробила рамки цифрових компетентностей для людського капіталу бізнес-структур [7].

Отже, більшість дослідників відзначає тренд розвитку цифрової грамотності бухгалтера, однак їхні дослідження ще не є системними, а торкаються того чи іншого аспекту підвищення професійної кваліфікації облікових кадрів. На нашу думку, для більш чіткого розуміння змісту та ролі цифрової грамотності варто вивчити передумови і чинники її розвитку, що й визначає актуальність даної статті.

Метою даної роботи є визначення передумов та чинників, що зумовили розвиток цифрової грамотності бухгалтера, а також розкриття навиків, що характеризують її зміст.

Інформаційною базою для аналізу стали комплексні дослідження зарубіжних та українських учених та міжнародних професійних організацій. Також для обґрунтування гіпотези дослідження використано дані, зібрані під час онлайн-анкетування бухгалтерів підприємств агропромислового комплексу, яке проводилося Інститутом обліку і фінансів (м. Київ) у листопаді 2020 р. Для досягнення мети статті автором застосовано методи наукового пізнання, зокрема абстрагування, аналізу та синтезу, узагальнення, графічний метод.

Результати дослідження. У загальному розумінні цифрова грамотність означає здатність людини знаходити, оцінювати та узагальнювати (систематизувати) чітку інформацію за допомогою написання або засобів масової інформації на різних цифрових платформах. Головним компонентом цього поняття виступають цифрові технології, що використовуються для збору та обробки інформації, – цифровий контент.

Фахівці Американської бібліотечної асоціації визначають цифрову грамотність як здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, оцінки, створення та передачі інформації, що вимагає як когнітивних, так і технічних навичок. Спочатку цифрова грамотність була зосереджена на цифрових навичках та автономних комп'ютерах, однак поширення Інтернету та використання соціальних медіа призвели до того, що частина фокусу перейшла на використання мобільних пристроїв і персональних гаджетів [8].

На противагу іншим традиційним компонентам грамотності людини, які визнають культурні та історичні способи осмислення дійсності, цифрова грамотність не замінює традиційні форми грамотності, а лише розширює навички особистості. Тобто це не стільки нові знання, скільки шлях до їх отримання завдяки використанню цифрових технологій і сприйняттю цифрового контенту.

Цифрова грамотність є загальною у використанні дефініцією зарубіжної педагогіки, яка вказує передусім на досконале користування електронними засобами, на сформованість умінь і навичок роботи із «цифрою» [6, с. 219]. При цьому в публікаціях різних учених поширені різні терміни, що можуть сприйматися як синоніми, проте вони описують не одне і те ж, зокрема це: візуальна грамотність, комп'ютерна грамотність та інформаційна грамотність.

Передумовою виникнення цифрової грамотності бухгалтера як фахівця з визначеним переліком професійних обов'язків, на нашу думку, є автоматизація облікових процесів (окремих облікових процедур), яка переросла в комп'ютеризацію – використання персональних комп'ютерів в роботі бухгалтера, що завершилося розробленням й упровадженням спеціальних корпоративних систем управління підприємством. Останні охопили не лише бухгалтерський облік, а й управління запасами, фінансами, маркетинговою стратегією і продажами, інформаційний супровід на всіх етапах життєвого циклу продукту та ін. При цьому не можна не брати до уваги низку чинників, що стали каталізаторами стрімкого розвитку цифрової грамотності бухгалтера (рис. 1). Серед них: поява Інтернету, поява нових каналів комунікації (корпоративні сайти, соціальні мережі, відеохостинги, цифрові платформи і бази даних), збільшення частки віртуальної економіки на тлі глобалізації фінансово-економічних процесів, діджиталізація управлінських процесів, карантинні обмеження внаслідок пандемії COVID-19.

Серед усіх чинників особливо варто відзначити вплив карантину, введеного у зв'язку з поширенням коронавірусу. Карантинні обмеження щодо пересування і звичної роботи всіх працівників в офісах і виробничих приміщеннях, у т. ч. бухгалтерів, призвели до переходу на дистанційний режим роботи, який, як відомо, базується на використанні інформаційних технологій віддаленого доступу до даних. У цьому аспекті багатьом бухгалтерам довелося не лише почути про хмарні технології, віддалений доступ, віртуальні диски і робочі місця, а й спробувати все це на практиці. Як зазначають М. Кулинич, А. Шворака, Л. Жиленко, з усіма органами контролю, банками та контрагентами бухгалтер уже спілкується за допомогою сучасних інформаційних технологій. Різноманітний світ IT-рішень пропонує бухгалтеру безліч інструментів, з яких він повинен вибрати ту комбінацію, яка максимально відображає завдання з організації бухгалтерського обліку на підприємстві [6, с. 220].

Таким чином, підвищення цифрової грамотності практикуючого бухгалтера відбулося не в процесі навчання чи на курсах підвищення кваліфікації, а під дією непереборних обставин. Це дає право стверджувати, що цифрова грамотність не є лише результатом навчального процесу, а скоріше відповіддю (адаптацією) працівника на виклики зовнішнього середовища, яке швидко змінюється. Окрім того, набуття цифрової грамотності також виступає конкурентною перевагою в боротьбі за робоче місце (посаду).

Варто зауважити, що, як уважає І. Струтинська, підвищення цифрової грамотності людського капіталу організації буде успішним лише за умови, що керівник організації зрозуміє необхідність певних трансформацій, відбудеться особистісна трансформація. Завдання керівника – навчатися самому та навчати власний персонал адаптуватися до нових реалій, мотивувати використовувати нові цифрові інструменти та використовувати всі їхні привілеї [7, с. 99].

Фахівці проєкту CIMA (The Chartered Institute of Management Accountants) виділяють чотири рівні цифрової грамотності працівників фінансово-економічної сфери [3]:

Рис. 1. Передумови та чинники розвитку цифрової грамотності бухгалтера

Джерело: побудовано автором

Базовий рівень. Працівник має базове розуміння бізнес-структур, операцій та фінансових показників, а також несе відповідальність за реалізацію та досягнення результатів власними діями (тобто шляхом виконання посадових обов'язків).

Середній рівень. Працівник має помірне розуміння загальних ділових операцій та методів їх оцінки, несе відповідальність за моніторинг реалізації стратегії підрозділу підприємства. Йому також властива обмежена або неофіційна (неформальна) відповідальність за колеґ. Працівник може долучатися до розгляду більш широких підходів до розроблення стратегії і політики підприємства або аналізу наслідків діяльності.

Рівень досвідченого працівника. Працівник чітко розуміє середовище організації, поточне стратегічне становище та напрями, володіє потужними аналітичними навичками та здатністю консультувати щодо стратегічних варіантів бізнесу. Він несе офіційну відповідальність за колеґ та їхні дії, а також за наслідки їхніх рішень.

Рівень експерта. Працівник має знання експерта, необхідні для розроблення стратегії розвитку і презентації власного унікального розуміння загального напрямку діяльності та досягнення успіху підприємства. Він несе офіційну відповідальність за сфери бізнесу, а його дії та рішення мають стратегічний вплив на рівні керівництва підприємством.

Варто зауважити, що, на думку фахівців СІМА, цифрову грамотність фінансових працівників формують навички, які не притаманні суто спеціалістам ІТ-сфери, а скоріше мають велике значення для стратегічного управління підприємством, тобто притаманні управлінському персоналу вищої ланки (головний бухгалтер, провідний

економіст, фінансовий директор, старший фінансовий аналітик та ін.).

На основі аналізу різних інформаційних джерел [1–7] нами виокремлено такі навички, беручи до уваги функції та ціль роботи бухгалтера. Отже, цифрова грамотність професійного бухгалтера передбачає:

- *інформаційну грамотність* – уміння шукати і використовувати потрібну для роботи інформацію. Сьогодні зрозуміло, що головним джерелом для пошуку є мережа Інтернет. Як зазначають С. Лестарі та А. Сантосо, для підвищення цифрової грамотності університет повинен виробити у студентів культуру отримання доступу до різної інформації через Інтернет [1]. З іншого боку, Інтернет є джерелом кіберзагроз як для особистих даних користувача, так і для фінансових даних підприємства. Уважаємо, що акцент під час пошуку необхідних даних має в першу чергу ставитися на безпеці застосованих процедур пошуку й умінні розпізнавати фейкові джерела інформації та застосовувати засоби протидії незаконному збору даних користувача чи проникненню шкідливого контенту на пристрої;

- *створення цифрового контенту* – перетворення зібраної інформації (даних) на цифровий контент. Бухгалтеру недостатньо знати лише основи створення презентацій, а потрібно мати глибокі знання формування баз даних та аналітики в MS Excel із використанням зведених таблиць і макросів. Як зазначають В.М. Жук, Є.Ю. Попко та Ю.Л. Шендерівська, фахівець бухгалтерської професії в умовах цифрових технологій та діджиталізації впливатиме на якість продукту. Продукту, яким користуватиметься все більша і більша кількість стейкхолдерів [4, с. 43]. На нашу думку, під якістю інформаційного продукту бухгалтерського обліку варто розуміти саме його

презентабельність для широкого кола користувачів. Тобто керівництво повинне мати можливість широкої інтерпретації даних без необхідності застосування складних методологічних пояснень для чіткого розуміння контенту;

– *розв'язання проблем* – опирається на два вищепов'язані аспекти, адже щоб вирішити те чи інше питання, необхідно зібрати й обробити інформацію. Бухгалтер має достатньо повноважень, щоб вирішувати поточні проблеми діяльності підприємства самостійно, застосовуючи професійне судження та навички цифрової грамотності;

– *стратегічне планування*. За прогнозами більшості аналітиків і дослідників, така самостійність бухгалтера у розв'язанні проблем із часом лише зростатиме, унаслідок чого він займе вище положення в системі управління підприємством, а сучасні цифрові технології звільнять його від рутинної роботи, надавши більше часу для стратегічного планування і прогнозування. Дискусії серед учених щодо стратегічного обліку, облікового прогнозування тривають вже давно. Однак цифрові технології роблять таку функцію обліку цілком можливою, тим більше що непередбачуваність багатьох чинників зовнішнього середовища вимагає від управлінців інших підходів до використання облікових даних. Менш затребуваними стають звіти про минуле, підготовлені постфактум, а на перше місце виходять аналітичні прогнози, в основі яких – інформація системи бухгалтерського обліку. Безумовно, що першим фахівцем у реалізації стратегічного планування виступає бухгалтер, адже саме він формує дані для обробки і, так би мовити, налаштовує облікову систему на прогнозування, спираючись на свої знання в галузі цифрових технологій;

– *аналіз даних* – відбувається майже на всіх етапах роботи бухгалтера (під час збору інформації, її обробки, інтерпретації), але він виділяється в окремий навик виходячи з того, що на кожному етапі зміст, мета, цілі, інстру-

ментарій аналізу будуть різними. Тобто йдеться не про аналіз як етап роботи, а про аналіз як навик особистості бухгалтера, його професійну здібність;

– *візуалізація даних* – більше характерна для таких професій, як архітектор, дизайнер, але і для бухгалтера цей навик має велике значення, бо дає можливість «проявити» прогнози і стратегічні плани. Окрім того, візуальне сприйняття допомагає краще запам'ятати дані, якщо вони подані у вигляді таблиць, схем і графіків.

Отже, сучасний бухгалтер – це і менеджер-управлінець, і аналітик, і досвідчений різнобічний фахівець, який демонструє лідерські та комунікативні навички, вміння швидко оцінювати ситуацію і прораховувати можливі ризики, що особливо важливо в бізнесі [6, с. 222].

Висновки. Таким чином, складники цифрової грамотності бухгалтера дуже тісно пов'язані з навиками роботи із цифровою інформацією, більша частина якої формується на рахунках бухгалтерського обліку і фіксується в облікових документах та реєстрах. Однак нині всі дії з такими даними тією чи іншою мірою проводяться з використанням цифрових технологій. Тобто відбулося своєрідне «накладення» облікових, інформаційних, аналітичних, комп'ютерних навиків, синтез яких породив явище цифрової грамотності, що стала запорукою успіху роботи бухгалтера.

Технології практично стали всюдишними, а тому цифрова грамотність притаманна не лише бухгалтеру, а й кожній людині. Різниця полягає у тому, що реалізація навиків цифрової грамотності бухгалтером націлена на управління бізнес-процесами, тоді як звичайна людина використовує цифрові інформаційні технології в інших цілях. Проте у всіх випадках такої реалізації існують загрози кібербезпеки, що визначає перспективи подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Lestari S., Santoso A. The roles of digital literacy, technology literacy, and human literacy to encourage work readiness of accounting education students in the fourth industrial revolution era. *KnE Social Sciences*. 2019. P. 513–527.
2. Stoner G. Accounting students' IT application skills over a 10-year period. *Accounting Education*. 2009. № 18(1). P. 7–31.
3. Noah A. The Future of Finance: How to thrive in the digital age. *CIMA Insights*. 2019. URL: <https://www.cimaglobal.com/Members/Insights/2019-CIMA-Insights/The-Future-of-Finance-How-to-thrive-in-the-digital-age/> (дата звернення: 12.01.2021).
4. Жук В.М., Попко С.Ю., Шендерівська Ю.Л. Бухгалтерський облік: перегляд предмету і назви професії. *Облік і фінанси*. 2020. № 1(87). С. 36–44.
5. Канцедал Н.А. Бухгалтерський облік цифрової епохи: розширення термінологічних кордонів. *Облік і фінанси*. 2019. № 1(83). С. 28–34.
6. Кулинич М., Шворак А., Жиленко Л. Впровадження цифрової грамотності в умовах майбутніх змін професії бухгалтера. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 1(21). С. 216–224.
7. Струтинська І. Цифрова грамотність людського капіталу бізнес-структур. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2019. № 4. С. 93–100.
8. Digital literacy. *Wikipedia*. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_literacy (дата звернення: 12.01.2021).

References:

1. Lestari S., Santoso A. (2019) The roles of digital literacy, technology literacy, and human literacy to encourage work readiness of accounting education students in the fourth industrial revolution era. *KnE Social Sciences*, pp. 513–527.
2. Stoner G. (2009) Accounting students' IT application skills over a 10-year period. *Accounting Education*, no. 18(1), pp. 7–31.
3. Noah A. (2019) The Future of Finance: How to thrive in the digital age. *CIMA Insights*. Retrieved from: <https://www.cimaglobal.com/Members/Insights/2019-CIMA-Insights/The-Future-of-Finance-How-to-thrive-in-the-digital-age/> (accessed 12 January 2021).
4. Zhuk V. M., Popko Ye. Yu., Shenderivska Yu. L. (2020) Accounting: Revision of the Subject and Profession's Title. *Accounting and Finance*, no. 1(87), pp. 36–44.
5. Kantsedal N. A. (2019) Accounting in the digital age: expansion of terminological boundaries. *Accounting and Finance*, no. 1(83), pp. 28–34.
6. Kulynych M., Shvorak A., Zhilenko L. (2020) Implementation of digital literacy under conditions of the future changes in accountant profession. *Economic journal of Lesia Ukrainka Eastern European National University*, no. 1(21), pp. 216–224.
7. Strutyńska I. (2019) Digital literacy of human capital business structures. *Economic journal of Lesia Ukrainka Eastern European National University*, no. 4, pp. 93–100.
8. Digital literacy. *Wikipedia*. Retrieved from: https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_literacy (accessed 12 January 2021).

ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ И СОСТАВЛЯЮЩИЕ ЦИФРОВОЙ ГРАМОТНОСТИ БУХГАЛТЕРА

Аннотация. Цифровая грамотность в условиях стремительной диджитализации управленческих процессов стала незаменимой составляющей профессиональной квалификации работников финансово-экономической сферы. Для бухгалтера навыки использования цифровых технологий особенно важны, учитывая необходимость сбора и обработки больших информационных массивов. Статья посвящена определению предпосылок и факторов, обусловивших развитие цифровой грамотности бухгалтера, а также раскрытию навыков, которые характеризуют ее содержание. Определено, что цифровая грамотность бухгалтера как профессиональный навык формировалась постепенно с внедрением технологий по учету и управлению – от автоматизации отдельных процессов до внедрения корпоративных систем управления предприятием. Доказано, что развитие цифровой грамотности определяет ряд факторов-катализаторов, среди которых: появление Интернета, появление новых каналов коммуникации, увеличение доли виртуальной экономики, глобализация экономики, диджитализация управленческих процессов, карантинные ограничения. Раскрыты уровни цифровой грамотности работников финансово-экономической сферы. Проведен детальный анализ навыков, которые формируют цифровую грамотность бухгалтера.

Ключевые слова: цифровая грамотность, квалификация бухгалтера, диджитализация управленческих процессов, учетно-аналитические процедуры, образование бухгалтера.

FACTORS OF DEVELOPMENT AND COMPONENTS OF ACCOUNTANT'S DIGITAL LITERACY

Summary. In the context of the rapid digitalization of management processes digital literacy has become an indispensable component of the professional qualifications of workers in the financial and economic sphere. For an accountant, digital skills are especially important given into account the need to collect and process large amounts of information. The article is devoted to identifying the prerequisites and factors that led to the development of accountant's digital literacy, as well as disclosing the skills that characterize its content. It was determined that the accountant's digital literacy as a professional skill was gradually formed with the introduction of accounting and management computer technologies – from the automation of individual processes to the implementation of corporate enterprise management systems. It was proved that the development of digital literacy is determined by a number of catalytic factors, among them: the emergence of the Internet, the emergence of new communication channels, an increase in the share of the virtual economy, the globalization of the economy, the digitalization of management processes, and quarantine restrictions. The study results show that the digital literacy is not only the result of the educational process, but rather the response (adaptation) of the employee to the challenges of the external environment, which is changing rapidly. In addition, the acquisition of digital literacy also acts as a competitive advantage in the struggle for a job (position). Technology has almost become ubiquitous, so digital literacy is inherent not only to an accountant, but to everyone. The difference is that the skills of accountant's digital literacy are aimed at managing business processes, while the common person uses digital information technology for other purposes. The levels of digital literacy of workers in the financial and economic sphere were disclosed. A detailed analysis of the skills that form the accountant's digital literacy was carried out. It was revealed that a modern accountant is a manager, an analyst, and an experienced versatile specialist who demonstrates leadership and communication skills, the ability to quickly assess the situation and calculate possible risks, which is especially important in business.

Key words: digital literacy, qualification of an accountant, digitalization of management processes, accounting and analytical procedures, education of an accountant.